

TANUMS
KOMMUN

Välfärdsbokslut 2018

Välfärdsbokslut 2018	1
Befolkning.....	2
Samlad bild av hälsoläget i Tanum	3
1. Jämlika och jämställda livsvillkor	4
Inkomst.....	4
Befolkningens utbildningsnivå, andel med eftergymnasial utbildning	4
Ekonomiskt bistånd	5
Brott.....	6
Närtrafik	7
Gång och cykelvägar	8
2. Trygga och goda uppväxtvillkor	9
Föräldradighet pappor	9
Föreningsanslutningar	9
Ungdomars bruk av alkohol, tobak och narkotika.....	10
Simkunnighet i årskurs 6 (Godkänt betyg i Idrott och hälsa).....	10
3. Livslångt lärande	11
Elever i årskurs 9 med betyg i samtliga ämnen	11
Slutfört gymnasiet inom 3 respektive 4 år.....	11
4. Ökat arbetsdeltagande	13
Ohälsotal.....	13
Arbetslöshet.....	14
5. Åldrande med livskvalitet.....	15
Förebyggande arbete för äldre.....	15
Föreningsanslutningar i pensionärsföreningar	16
6. Goda levnadsvanor	17
Tandhälsa	17
Medicinföreskrivning.....	17
Övervikt hos barn och ungdomar	19
Elever i årskurs 9 som oftast äter lunch i skolan varje dag	20
Ekologiska livsmedel	21

Välfärdsbokslut 2018

Välfärdsbokslutet är en sammanställning av hur hälsa och välfärd utvecklas i Tanum över tid. Välfärdsbokslutet ger kunskap om människors livsvillkor och är till för att användas vid politisk styrning och uppföljning. Vidare ska det bidra till ett bra beslutsunderlag för politikernas val av förbättringsområden samt uppföljning. Välfärdsbokslutet gör inte anspråk på att ha förklaringar till alla uppgifter och förändringar. En förhoppning är att många deltar i att analysera resultatet och då särskilt de som är specifikt kunniga inom sina områden.

Riksdagen fattade tidigare under 2018 beslut om nytt övergripande mål för folkhälsopolitiken samt omvandling från de elva målområdena till åtta: www.riksdagen.se Detta för ett tydligare fokus på jämlik hälsa. Som grund till välfärdsbokslutet ligger därmed den nya övergripande målsättningen:

”skapa samhällliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation”.

samt de åtta målområdena: www.folkhalsomyndigheten.se

1. Det tidiga livets villkor
2. Kunskaper, kompetenser och utbildning
3. Arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö
4. Inkomster och försörjningsmöjligheter
5. Boende och närmiljö
6. Levnadsvanor
7. Kontroll, inflytande och delaktighet
8. En jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård

Välfärdsbokslutet är indelat utifrån Västra Götalandsregionens folkhälsopolitiska policy med sex utmaningar: www.vgregion.se

1. Jämlika och jämställda livsvillkor
2. Trygga och goda uppväxtvillkor
3. Livslångt lärande
4. Ökat arbetsdeltagande
5. Åldrande med livskvalitet
6. Goda levnadsvanor

Utmaningarna har tagits fram tillsammans med folkhälsoaktörer i regionen och de grundar sig på regionala och lokala förhållanden som påverkar människors livsvillkor.

Policyn ligger också till grund för Folkhälsoplanen i Tanums kommun.

www.tanum.se/folkhalsa

Ett flertal faktorer kan inverka till förändringar i statistiken, vilket påverkar till att årliga variationer blir väl synliga i en liten kommun som Tanum. Vid tolkning av statistiken och vid jämförelser över tid uppmanas det därför till försiktighet.

Befolkning

Befolkningen uppgick den 31 december 2018 till 12 873 personer, vilket är en ökning med 110 personer jämfört med föregående årsskifte. Inflyttningsnettot var +131 personer medan födelsenettet var -23 personer. Sett över tid har kommunen generellt ett positivt inflyttningsnetto, medan födelsenettet fortsätter att vara negativt. Det negativa födelsenettet förklaras av ålderssammansättningen, där kommuninvånarna utgörs av en relativt hög andel äldre. I ett tioårigt perspektiv finns det en trend för befolkningsökning, särskilt under de senaste åren. I en direkt jämförelse mellan åren 2008 och 2018 har andelen invånare i åldrarna 0–6 år i det närmaste varit oförändrad medan andelen i åldrarna 7–17 och 18–24 år har minskat något. För åldersspannet 25–44 år kan en liten ökning skönjas. I de övre åldersgrupperna är det desto större skillnader, andelen invånare mellan 45–64 år har minskat tydligt på senare år medan andelen i åldersgruppen 65–79 har ökat markant (en ökning med 820 personer i absoluta tal sen 2008).

Åldersfördelning

År	Barn 0-6 år	Barn & Ungdom 7-17 år	Unga vuxna 18-24 år	Vuxna 25-44 år	Vuxna 45-64	Äldre 65-79 år	Äldre 80- w år	Totalt
2018	928 7 %	1469 11 %	833 6 %	2655 21 %	3329 26 %	2781 22 %	878 7 %	12 873 100 %
2008	768 7 %	1510 12 %	990 8 %	2506 20 %	3653 30 %	1961 16 %	883 7 %	12 271 100 %
1998	937 8 %	1768 14 %	819 7 %	2829 23 %	3043 25 %	1921 16 %	794 7 %	12 111 100 %

Källa: Statistiska centralbyrån

Medellivslängd

Statistiken visar dödligheten i en befolkning under en bestämd tidsperiod, i det här fallet 2013–2017. För regioner med liten befolkning och få döda kan ett fåtal dödsfall i unga åldrar medföra stora skillnader mellan olika perioder. Analyser av skillnader i medellivslängd mellan kommuner ska göras med försiktighet. Tanum ligger över riket och regionen i förväntad medellivslängd för både män och kvinnor. Tanum har också högst förväntad medellivslängd för både män och kvinnor av samtliga kommuner i norra Bohuslän.

Förväntad återstående medellivslängd för 0-åringar efter region och kön under perioden 2013–2017, procent

	Riket	Regionen	Tanum	Strömstad	Munkedal	Sotenäs	Lysekil
Män	80,4	80,4	81,7	80,9	79,7	81,5	79,2
Kvinnor	84,0	84,0	84,5	84,0	83,6	83,9	84,2

Källa: Statistiska centralbyrån

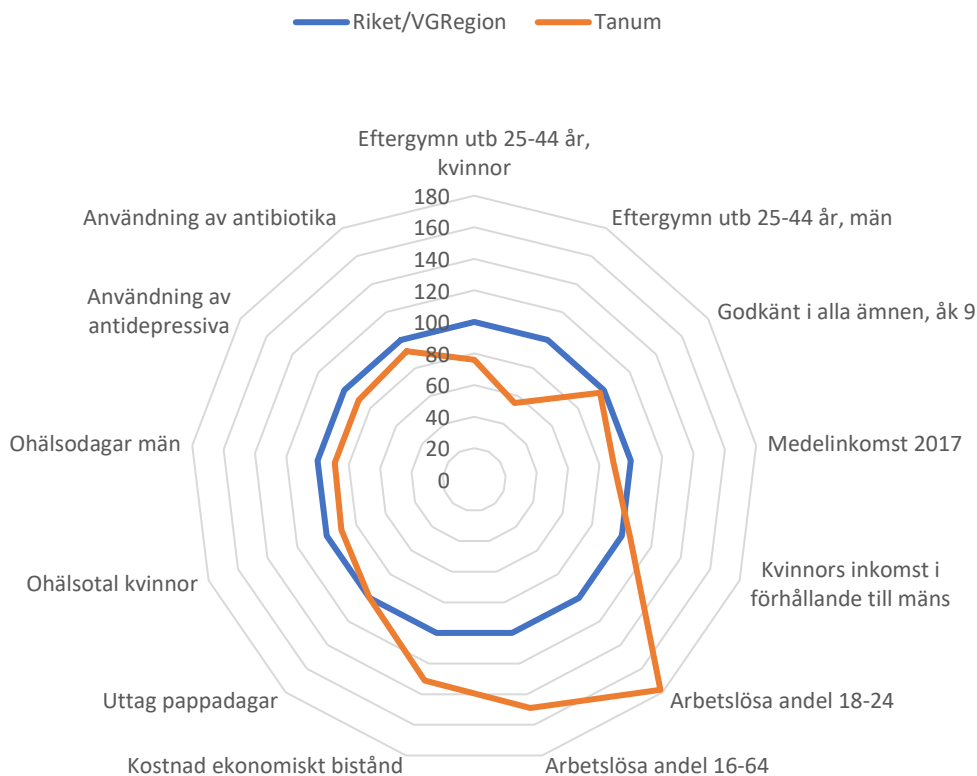
Inflyttning

Inflyttningstalen är tämligen jämna fram till 2016 då det skedde en tydlig ökning. Under 2017 och 2018 har inflyttningstalen minskat något. Tendenserna kan ses både för inrikes- och utrikes inflyttade. Av kommuninvånare med utländskt medborgarskap utgörs den ojämförigt största gruppen av personer med medborgarskap i ett annat europeiskt land. Den största gruppen personer med medborgarskap i land utanför Europa kommer från Syrien.

Samlad bild av hälsoläget i Tanum

För att få en samlad bild av hälsoläget i Tanum presenteras nedan ett spindeldiagram som redogör för de viktigaste förutsättningarna för folkhälsan. Avsikten är vidare att det ska ge en nulägesbild. Tanum jämförs här med riket eller VG-regionen, där inte siffror finns för riket. Riket/VG-regionen består av den blå cirkeln med index 100. När Tanum, som är det orange strecket, befinner sig utanför index är det positiva värden och när det är innanför är det negativa.

Jämförelse Tanum-Riket/VGRegion (Riket/VGRegion=index 100)

För variabeln eftergymnasial utbildning ligger Tanum under rikssnittet, särskilt vad gäller män. Andelen elever i årskurs 9 med godkända betyg i samtliga ämnen har under året gått upp och når nästan upp till riksnivå. Användningen av antibiotika har gått upp i Tanum och ligger nu över snittet i VG-regionen. Andelen arbetslösa i kommunen har minskat, både i åldersgrupperna 18–24 och 16–64 år, och ligger markant bättre än riksnivåerna. Kostnaden för ekonomiskt bistånd har ökat något i Tanum men ligger fortfarande under riket som helhet. Pappors uttag av föräldrapenning har ökat och tangerar nu riksnivån.

1. Jämlika och jämställda livsvillkor

Inkomst

Medelinkomsten utgörs av den sammanräknade förvärvsinkomsten i åldrarna 20–64 år. I redovisningen ingår inkomst av anställning, företagande, pension och andra skattepliktiga transfereringar. Inkomst av kapital ingår däremot inte i redovisningen. Statistiken, särskilt för gränskommunerna Strömstad och Tanum, påverkas av att inkomster genom anställningar i andra länder kan taxeras på andra sätt än anställningar i Sverige. I ett tioårigt perspektiv har medelinkomsten i Tanum ökat från att ligga på en plats i botten i norra Bohuslän till en plats i mitten. Mellan 2007 till 2017 har Tanum haft en utveckling av medelinkomsten som överstiger riket och tangerar i regionen.

Medelinkomst

Inkomstår	Riket	Länet	Tanum	Strömstad	Munkedal	Sotenäs	Lysekil
2017	329	327	293	279	293	328	315
2007	257	253	228	230	226	250	250
Utveckling %	28	29	29	21	29	31	26

Källa: Statistiska centralbyrån

I jämförelse med riket och regionen har Tanum en jämnare fördelning av medelinkomsten mellan kvinnor och män. Kvinnornas andel av männens medelinkomst uppgick 2017 till 80 procent i riket och regionen. I Tanum uppgick kvinnornas andel av männens medelinkomst till 85 procent. Bara Strömstad hade en jämnare fördelning av medelinkomst mellan könen av de jämförda kommunerna.

Kvinnors medelinkomst i relation till männens medelinkomst, procent

Inkomstår	Riket	Länet	Tanum	Strömstad	Munkedal	Sotenäs	Lysekil
2017	80	80	85	93	84	80	78
2007	74	73	79	85	77	72	71

Källa: Statistiska centralbyrån

Befolkningens utbildningsnivå, andel med eftergymnasial utbildning

Som eftergymnasial utbildning räknas kategorierna; eftergymnasial utbildning kortare än tre år, eftergymnasial utbildning tre år eller mer samt forskarutbildning.

Åldersgrupp 25-44 år

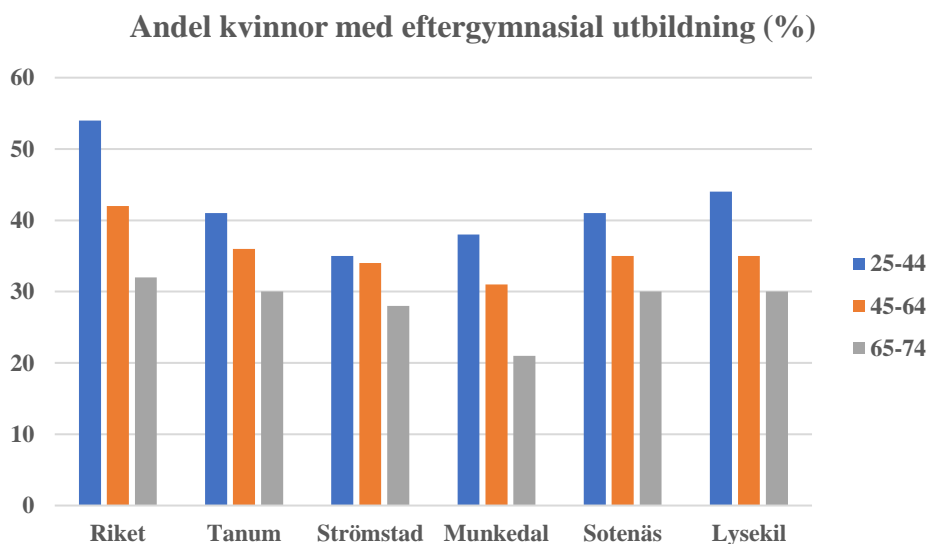
I riket har 54 procent av kvinnorna och 40 procent av männen eftergymnasial utbildning. En tendens som varit och som ser ut att hålla i sig är att andelen ökar för varje år. Ökningen är större för kvinnor än för män. I kommunerna i har mellan 35 procent (Strömstad) och 44 procent (Lysekil) av kvinnorna eftergymnasial utbildning. För männen har mellan 17 procent (Munkedal) och 27 procent (Lysekil) eftergymnasial utbildning. För männen har andelen minskat något sedan 2016. Andelen med eftergymnasial utbildning ligger långt under riksgenomsnittet. Skillnaden mellan kvinnor och män är störst i denna åldersgrupp.

Åldersgrupp 45 -64 år

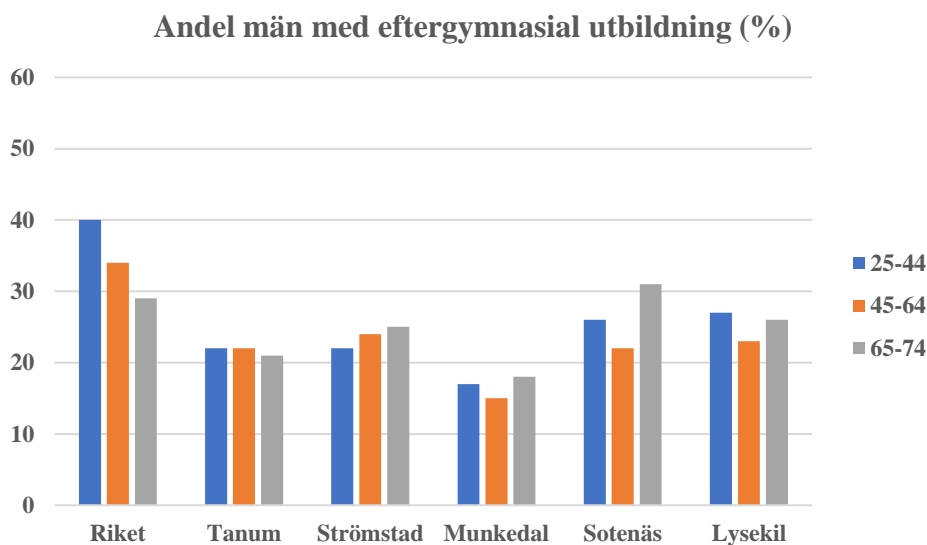
I denna åldersgrupp är utbildningsnivån lägre på riksnivå jämfört med gruppen 25-44 år. För kvinnor är andelen 42 procent och för männen 34 procent. Skillnaden mellan kommunerna i norra Bohuslän och riket är mindre i denna åldersgrupp. Andelen kvinnor med eftergymnasial utbildning ligger mellan 31-36 procent och andelen män ligger mellan 15-24 procent.

Åldersgrupp 65-74 år

Skillnaderna i utbildningsnivån mellan riket och redovisade kommuner är mindre för både kvinnor och män i denna åldersgrupp. Kvinnorna ligger fortfarande på en något högre nivå än männen, förutom i Sotenäs där männen ligger högre (31 procent) jämförelse med kvinnor (30 procent). I denna åldersgrupp är det högre andel män med eftergymnasial utbildning än i övriga åldersgrupper. I Sotenäs är andelen män med eftergymnasial utbildning högre än i riket totalt, vilket är en unik siffra i denna jämförelse.

Källa: Statistiska centralbyrån

Källa: Statistiska centralbyrån

Ekonomiskt bistånd

I socialtjänstlagen finns bestämmelser om att den enskilde, som inte kan försörja sig i vissa fall kan få ekonomiskt bistånd/försörjningsstöd för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Målsättningen är i grunden att den enskilde ska kunna försörja sig på egen hand och därigenom att behovet av ekonomiskt bistånd ska upphöra. I Tanum har antalet hushåll som fått ekonomiskt bistånd ökat 2018 jämfört med 2017, men bidragsmånaderna har minskat i antal, så också den genomsnittliga bidragstiden.

Andelen vuxna bidragsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat i Tanums kommun. 2016 var det 29,1 procent och 2017 var det 21,6 procent.

9,6 procent av de unga vuxna i Tanum har någon gång 2017 haft försörjningsstöd, motsvarande siffra för riket är 7,1 procent. Jämfört med de närliggande kommunerna har Tanum en högre andel unga vuxna som haft försörjningsstöd, det är bara Lysekil som har en större andel. Tabellen nedan visar hur stor andel av unga vuxna som någon gång under året har mottagit ekonomiskt bistånd i kommunerna.

Unga vuxna, i åldrarna 18-24 år, med ekonomiskt bistånd, procent

År	2017	2016	2015
Riket	7,1	7,3	7,5
Tanum	9,6	9,4	6,6
Strömstad	4,1	4,5	3,3
Munkedal	8,2	7,1	7,7
Sotenäs	6,6	5,5	4,6
Lysekil	13,3	11,5	11,9

Källa: Kommun och landstingsdatabasen (Kolada)

En kommuns kostnader för utbetalt ekonomiskt bistånd är beroende av flera faktorer. Hur väl samverkan fungerar med andra samhällsaktörer kan vara en faktor, en annan kan vara hur kommunen prioriterat att resurser ska användas. Skillnaderna i utbetalt ekonomiskt bistånd mellan närliggande kommuner och riket är relativt stora.

Utbetalt ekonomiskt bistånd, kostnad per invånare i tkr

År	2017	2016	2015
Riket	977	993	1 039
Tanum	748	647	628
Strömstad	331	373	263
Munkedal	726	707	796
Sotenäs	633	474	317
Lysekil	833	818	939

Källa: Kommun och landstingsdatabasen (Kolada)

Brott

Den reguljära Nationella trygghetsundersökningen (NTU) för 2018 bygger på slumpmässigt urval på lokalpolisområde (www.bra.se). Den brottsutsatthet som undersökts baseras för det kalenderåret före svarstillfället. Det innebär att den utsatthet som redovisas i NTU 2018 ägt rum under 2017. Vid tolkning av statistiken bör man dessutom tänka på att enstaka anmälningar med ett stort antal brott kan ge upphov till årliga variationer i statistiken. Även enskilda händelser kan tillfälligt påverka statistiken under vissa år. Dessa förändringar är viktiga att känna till vid jämförelser över tid.

Våld i nära relationer

En nära relation avser här att man har, eller har haft, ett partnerförhållande med en flickvän, pojkvän, hustru eller make, oavsett om man är sammanboende eller ej. Omkring var femte person i befolkningen har någon gång i sitt liv utsatts för brott i en nära relation. Under 2017

anmäldes omkring 12 000 misshandelsbrott i riket där gärningspersonen var i nära relation med den utsatta (www.bra.se). Emellertid är mörkertalet stort då en stor andel våldsutsatta aldrig anmäler de övergrepp som de utsatts för i den nära relationen. De områden som finns med i brottsstatistiken för Tanum är framtagna som nationella riktvärden av Brottsförebyggande rådet. Under rubriken: *våld i nära relationer* ingår alla åldrar och båda könen, men vuxna kvinnor är den dominerande gruppen som drabbats. Antalet anmälda brott i nära relation visar på samma nivå för 2018 som 2017 i Tanum (37 stycken). Vidare har antalet anmälningar ökat jämfört med åren 2014–2016.

Våld i offentlig miljö

År 2017 utsattes 3,3 procent av befolkningen (16-84 år) för misshandel, vilket är en ökning med 0,2 procentenheter från 2016. Jämfört med åren 2006-2015 och de senaste två åren syns en uppgång. Andelen utsatta 2017 var större bland män (4,1 procent) än för kvinnor (2,5 procent). Exempelvis är män i åldersgruppen 16-24 år den grupp som i störst utsträckning uppger att de utsatts för misshandel (10,4 procent). Antalet anmälda brott (avser samtliga misshandelsbrott som skett utomhus) i offentlig miljö var totalt 27 i Tanum under 2018. I jämförelse med 2017 var det för året 2018 något färre anmälningar.

Inbrottsstöld i bostad samt fritidshus

Bostadsinbrotten upplevs ofta som mer allvarliga och mer integritetskränkande än många andra av de stöldbrott som hushållen utsatts för. År 2017 utsattes 1,8 procent av hushållen i riket för bostadsinbrott, vilket är på samma nivå som 2016. Sedan NTU undersökningen inleddes 2006 har andelen hushåll som blivit utsatta för bostadsinbrott legat relativt stabilt kring 1 procent. Den högsta nivån uppmättes 2016, och andelen ligger kvar på den högre nivån även för 2017. En skillnad som setts i tidigare NTU är att boende i småhus utsatts för bostadsinbrott i större utsträckning än boende i flerfamiljehus. I årets mätning ses ingen skillnad mellan dessa grupper. Under 2017 anmäldes 5 900 inbrott i fritidshus i riket. Antalet anmälda brott avseende inbrottsstöld i bostad (fritidshus inkluderat) var för året 2018 högst i Tanum jämfört med föregående år.

Antal anmälda brott i Tanum

År	2018	2017	2016	2015	2014
Brott i nära relationer	37	37	15	21	23
Våld i offentlig miljö	27	30	22	29	45
Inbrottsstöld i bostad (inkl. fritidshus)	52	43	49	24	38
Totalt	116	110	86	74	106

Källa: Polisen Tanum Strömstad

Närtrafik

Västra Götalandsregionen är huvudman för länets kollektivtrafik och av regionen helägda bolaget Västtrafik AB är ansvarigt för planering och utförande av trafiken. Närtrafiken är en typ av kollektivtrafik som binder samman landsbygd med tätort inom Tanums kommun. 2018 kan man se en liten nedgång i resandet med Närtrafik.

Antal resor

År	2018	2017	2016	2015	2014
2650 Närtrafik (anropsstyrd)	1929	2024	1720	1613	1629

Källa: Västtrafik AB

Fria pensionärsresor

Fria resor för pensionärer +75 år infördes i mars 2014 efter beslut av kommunstyrelsen och 2018 togs också engångsavgiften för seniorkort bort.

Användandet av seniorkort ökar stadigt, totalt finns det 592 aktiva seniorkort (2018-12-31) jämfört med 477 under samma tid 2017. 136 stycken seniorkort nytecknades under 2018.

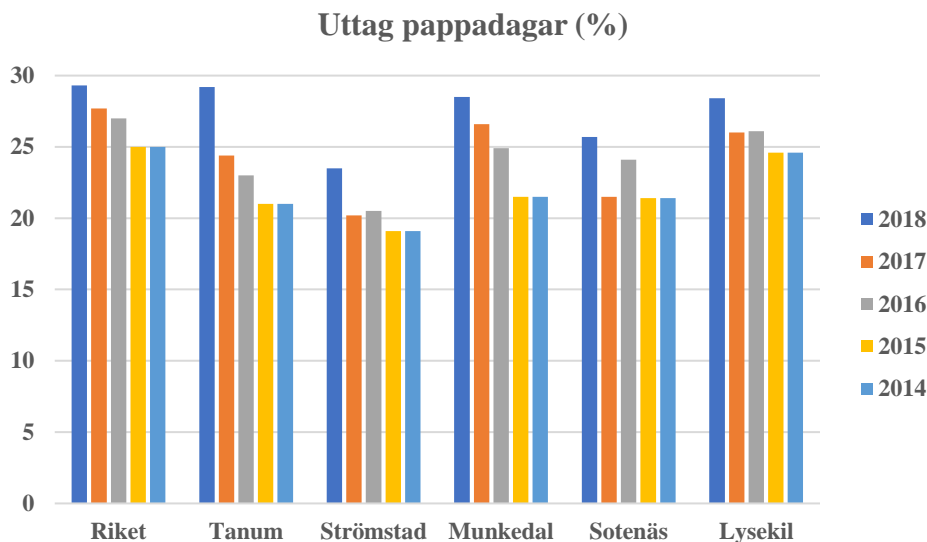
Gång och cykelvägar

Trafiksäkerhetsförbättrande åtgärder för att skydda våra oskyddade trafikanter är ett prioriterat område i Tanums kommun. I Tanumshede har det under 2018 byggts en ny gång- och cykelväg över Kattedaben mellan Rylandsvägen och Talldungevägen. I anslutningen mot Talldungevägen har det även gjorts i ordning en ny gångpassage anpassad för synskadade. Den nya gång- och cykelbanan mellan campingen och Vadskärspiren i Grebbestad har blivit klar under året. För att öka trafiksäkerheten på Strandvägen i Hamburgsund har belysningen kompletterats på delen mellan nya bron och vägen upp till Monekilsvägen.

2. Trygga och goda uppväxtvillkor

Föräldraledighet pappor

Försäkringskassan definierar jämställt uttag som: ”att föräldrarna har tagit ut 40-60 procent av de utbetalda dagarna när barnet fyllt ett eller två år”.

Källa: Försäkringskassan

Pappornas procentuella uttag av föräldraledighetsdagarna var 29,2 procent i Tanum, vilket är på samma nivå som för riket (29,3 procent) för 2018. I jämförelse med föregående år ses en tydlig ökning för Tanum. De övriga kommunerna i norra Bohuslän har också ökat, dock med varierande omfattning. 2018 stod mammorna för cirka 70,7 procent av de utbetalda dagarna och papporna cirka 29,3 procent i riket. Utvecklingen mot att dela lika på föräldrapenningen går alltså långsamt. Vidare visar statistiken anmärkningsvärt låga siffror då tre månader är låsta för pappor.

Föreningsanslutningar

För att få en uppfattning om i vilken utsträckning kommuninvånarna känner delaktighet i det samhälle vi lever i, kan föreningsanslutningar och antal aktiviteter studeras. Nedan presenteras uppgifter för föreningar för barn och unga. Siffrorna bygger på antalet ansökningar för lokalt aktivitetsstöd (LOK) för hösten 2017 och våren 2018, samt antal medlemmar 2017.

År 2017 ökade antalet föreningsanslutningar efter flera års minskning. För 2018 har dock siffrorna återigen sjunkit gällande antalet föreningsanslutningar, antal anslutningar per ungdom samt antal deltagartillfällen. Antal deltagartillfällen innebär att en ungdom deltagit i en aktivitet vid ett tillfälle. Noterbart är att ansökan om LOK-stöd inte görs av alla föreningar i Tanums kommun, vilket innebär att uppgifter om alla faktiska deltagartillfällen inte kommer till kommunens kännedom.

Antal föreningsanslutningar för barn och ungdomar i Tanum

År	2018	2017	2016	2015	2014
Antal föreningsanslutningar	2 017	2 317	1 908	2 382	2 479
Varav skrivna i kommunen	1 586	1 861	1 525	1 898	2 030
Totalt antal ungdomar i kommunen 3-25 år	2 954	2 869	2 849	2 897	2 966
Antal anslutningar per ungdom	0.55	0.65	0.53	0.65	0.68
Antal sammankomster	4 296	4 148	4 701	4 481	4 357
Antal deltagartillfällen	31 829	33 689	35 901	37 246	38 132

Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen (Föreningsbidragsansökningar 2018, antal medlemmar 2017 samt uppgifter från LOK-stödsansökningar för våren 2018 och hösten 2017)

Deltagartillfällen för flickor har en nedåtgående trend, men även pojkarnas deltagartillfällen minskade under 2017, och än mer under 2018. Flickornas andel av deltagartillfällen var 33 procent, samma som för år 2017. Andelen för pojkar var 67 procent, pojkar är därmed dubbelt så mer aktiva i föreningsaktiviteter än flickor. Fotboll är fortsatt den dominerande sporten för pojkar och flickor, men även dans, taido, bordtennis samt ridsport utgör en väsentlig del.

Antal deltagartillfällen fördelat på flickor och pojkar

År	2018	2017	2016	2015
Flickor	10 543	11 293	11 561	12 787
Pojkar	21 286	22 396	24 342	24 459

Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen (Föreningsbidragsansökningar 2018, antal medlemmar 2017 samt uppgifter från LOK-stödsansökningar för våren 2018 och hösten 2017)

Ungdomars bruk av alkohol, tobak och narkotika

Indikatorn utgår i välfärdsbokslutet 2018 på grund av ej tillgänglig data för året 2018.

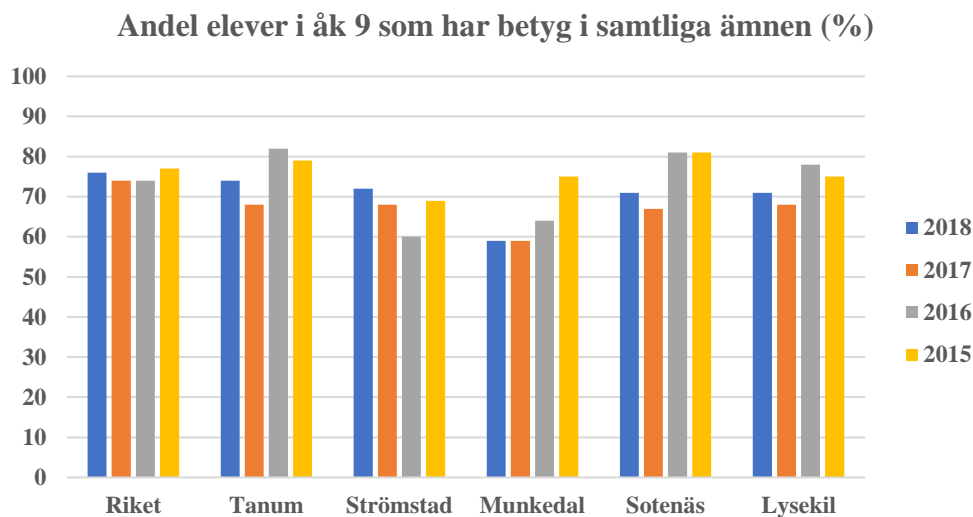
Simkunnighet i årskurs 6 (Godkänt betyg i Idrott och hälsa)

För ett godkänt betyg i Idrott och hälsa i årskurs 6 krävs det att eleverna ska kunna simma 200 meter, varav 50 meter på rygg samt kunna hantera nödsituationer vid vatten. År 2017 var det fyra elever av 130 (3 procent) som inte nådde målen i Idrott och hälsa, på grund av bristande simkunnighet. Under hösten 2018 granskades simundervisningen i grundskolan internt, och då framkom att nivåerna under 2017/2018 är samma som föregående år. Grundskolans rektorer anger att de allra flesta elever i årskurs 6 når de kunskapskrav som är kopplade till simförmåga. I de fall elever inte når kunskapskraven anges generella orsaker som bristande vattenvana, rädsla för vatten och dålig uthållighet (kondition). Det framkommer vidare att de utlandsfödda eleverna är en grupp som har svårare att nå kunskapskraven. Likaså har elever från familjer med sämre socioekonomiska förutsättningar svårare att uppnå kunskapskraven kopplat till simförmåga (Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen i Tanum).

3. Livslångt lärande

Elever i årskurs 9 med betyg i samtliga ämnen

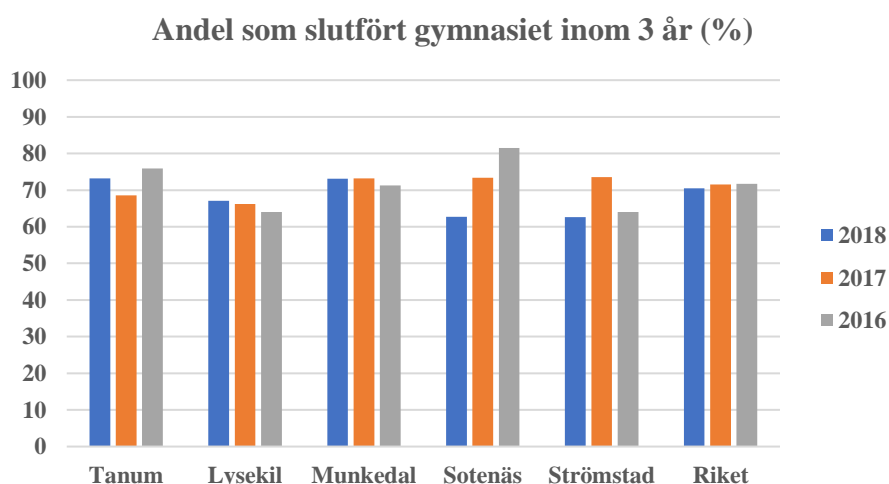
Statistiken avser elever med betyg enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet. Vilket innebär lägst godkänt (betyg E) i slutbetyget från grundskolan åk 9. Den som nått lägst betyg E i alla ämnen är behörig att söka alla gymnasieprogram.

Källa: Skolverket

Andelen elever i årskurs 9 i Tanums kommun med som lägst E (godkänt) i slutbetyg i alla ämnen har ökat, från 68 procent år 2017 till 74 procent 2018. Även andelen i riket har ökat, från 74 % till 76 %. De jämförda kommunerna, förutom Munkedal, har ökat sina resultat gentemot förra året. Alla jämförda kommuner ligger dock under riksnivå, men Tanum är den kommun som ligger närmast rikets resultat. Det är fortsatta skillnader mellan flickor och pojkars resultat. Pojkarna har generellt sett en lägre måluppfyllelse.

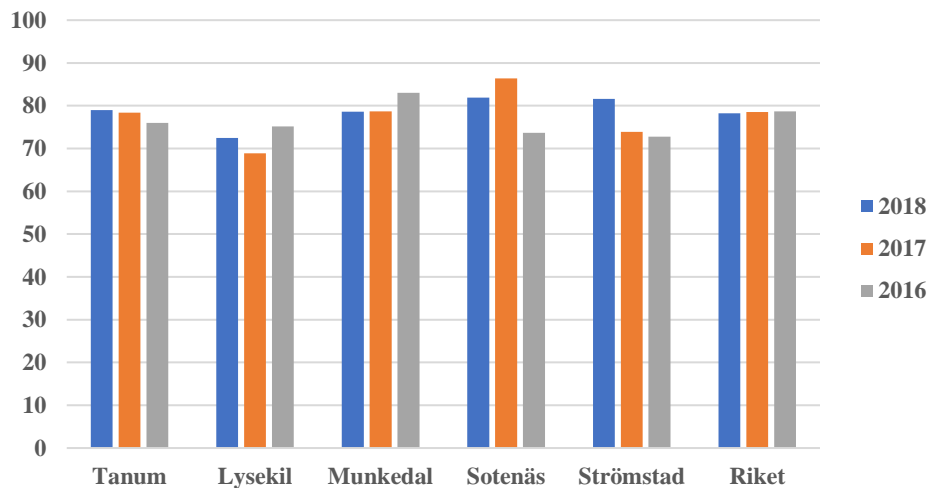
Slutfört gymnasiet inom 3 respektive 4 år

Källa: Kommun och landstingsdatabasen (KOLADA)

År 2017 var det 71,5 procent av eleverna i riket som fullföljde gymnasiet inom tre år. I Tanum var siffran 68,6 procent. Under 2018 har andelen som fullföljde gymnasiet inom tre år, minskat något i riket, medan andelen ökade i Tanum, från 68,6 procent till 73,2 procent.

Andel som slutfört gymnasiet inom 4 år (%)

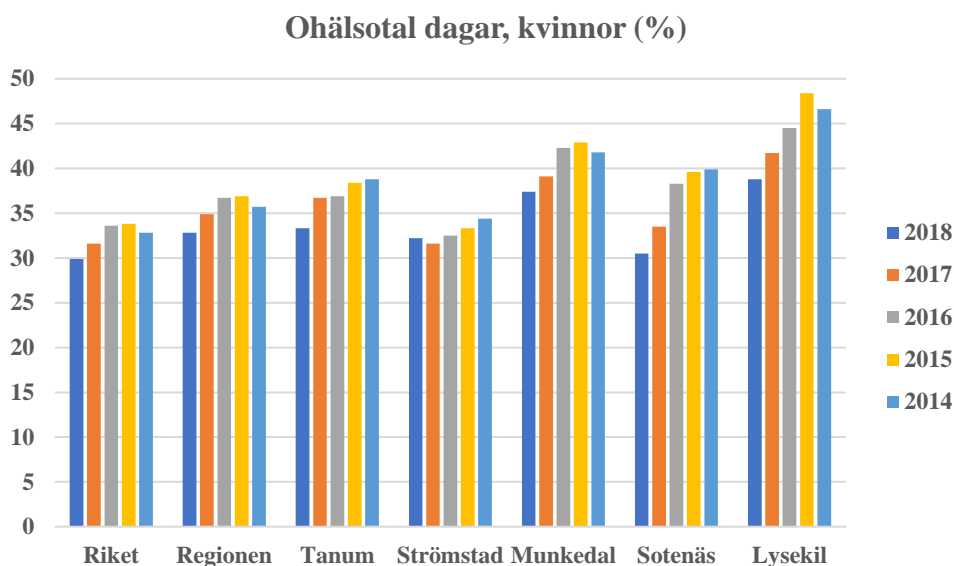
Källa: Kommun och landstingsdatabasen (KOLADA)

Andelen elever i Tanum som slutförde gymnasiet inom 4 år var 79 procent, och för riket 78,2 procent. Det är inte ovanligt att elever byter inriktning under gymnasiet, vilket ofta leder till längre studietid. Skolornas studievägledare har en viktig roll för att ge eleverna underlag för att ”välja rätt”, även om man inte lyckas fullt ut. Att ha goda studieresultat i årskurs 9 är ingen garanti för att lyckas slutföra gymnasiet inom tre år.

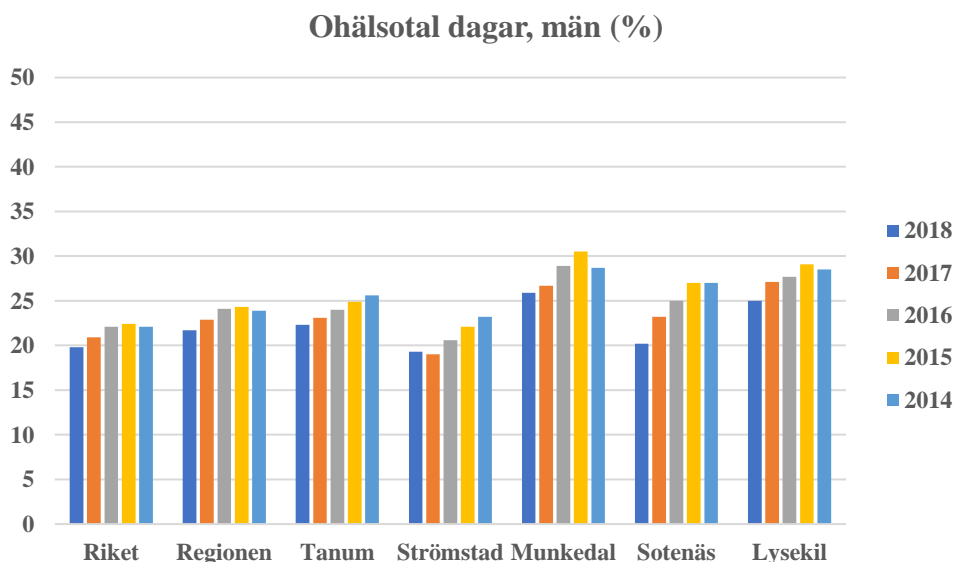
4. Ökat arbetsdeltagande

Ohälsotal

Ohälsotalet är ett mått på frånvarodagar som ersätts från sjukförsäkringen under en 12-månadersperiod. Antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning samt sjukersättning/ aktivitetsersättning från socialförsäkringen per försäkrad 16-64 år. Alla dagar är omräknade till nettodagar, t.ex. TVÅ dagar med halv ersättning blir EN dag.

Källa: Försäkringskassan

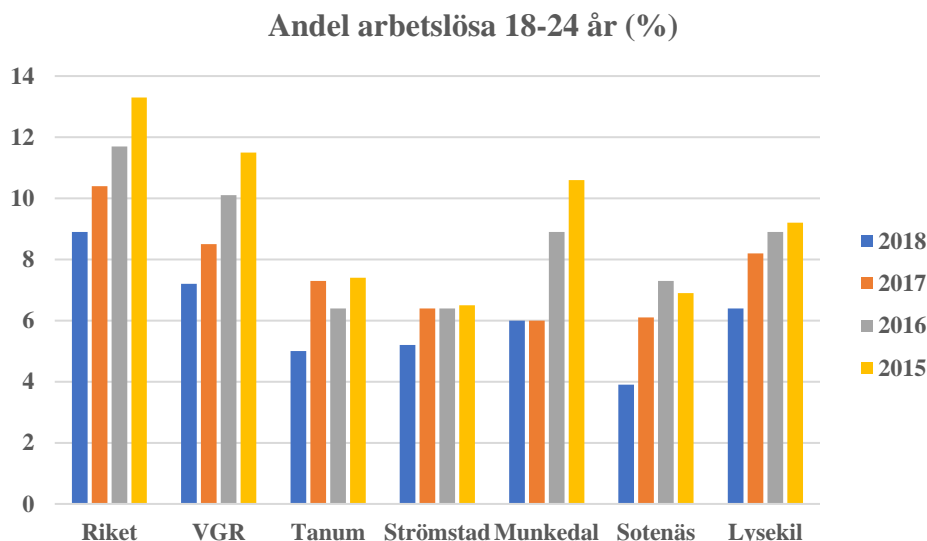
Källa: Försäkringskassan

Ohälsotalet fortsätter att minska för kvinnor både sett till riket, VGR och i samtliga kommuner i norra Bohuslän förutom för Strömstad. Liknande trend kan ses för män. Ohälsotalet är fortsatt högst i Lysekil för kvinnor. För Strömstads del ligger det kvar ungefär på samma nivå som för 2017 för män. Ohälsotalet är fortfarande mest utmärkande för män i Lysekil och Munkedal.

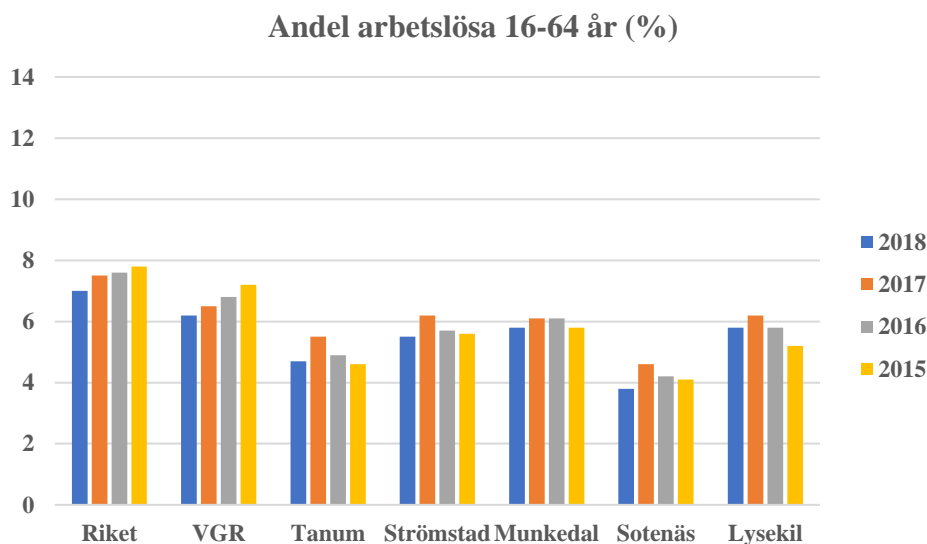
Sammantaget ligger kvinnors ohälsotal generellt högre än männens, med omkring tio procentenheter. Förklaring till varför ohälsotalet minskar är komplext och svårt att uttala sig om, då flertal faktorer kan inverka till minskningen.

Arbetslöshet

I statistiken för arbetslöshet mäts andelen av befolkningen som är öppet arbetslösa och sökande i program.

Källa: Arbetsförmedlingen

Källa: Arbetsförmedlingen

Arbetslösheten har gått ner 2018 i de fem jämförelsekommunerna i norra Bohuslän, både i grupperna 18–24 år och 16–64 år. Samma tendenser kan ses på riks- och länsnivå. I en jämförelse mellan kommunerna så har Sotenäs den lägsta arbetslösheten i norra Bohuslän, följt av Tanum och Strömstad. För ungdomar (18–24 år) så har arbetslösheten i Tanum minskat kraftigt från 7,3 till 5,0 procent och för den arbetsföra befolkningen i stort från 5,5 till 4,7 procent.

5. Åldrande med livskvalitet

Förebyggande arbete för äldre

Med ökande ålder försämras funktioner som muskelstyrka, reaktionsförmåga, balansförmåga, gångförmåga, synförmåga och syreupptagningsförmåga. Att förhindra fallolyckor hos äldre personer kan öka livskvaliteten hos den enskilda och hos deras anhöriga.

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen bedriva förebyggande arbete, särskilt när det gäller de grupper som är särskilt skyddsvärda, däribland äldre. Omsorgsnämnden arbetar förebyggande/uppsökande på flera sätt, många av insatserna har i syfte att öka tryggheten hos äldre och att minska fallskador:

- Hemvaktmästare
- Informationsträffar
- Träffpunkter för äldre
- Halkskyddslunch

Hemvaktmästaren arbetar främst för att minska fallrisken hos äldre. Personer som är 67 år och äldre kan kontakta hemvaktmästaren och få hjälp med till exempel gardinuppsättning eller att byta glödlampor. Besöken är kostnadsfria. 2018 gjordes några fler besök än 2017.

Antal besök av hemvaktmästare

År	2018	2017	2016	2015	2014
Antal besök utförda av hemvaktmästare	284	281	269	274	263

Källa: Omsorgsförvaltningen i Tanums kommun

Informationsträffar hålls årligen för personer 75 år och äldre och som inte har några insatser från kommunen. 2018 bjöds 171 personer in och cirka 50 personer kom. Temat på informationsträffen följde Socialstyrelsens landsomfattande kampanj ”Balansera mera” och fokus var mat, motion och läkemedel. Vid träffen föreläste bland annat kommunens folkhälsostrateg för äldre om mat och motion.

Omsorgsnämnden har sex träffpunkter i kommunen. De är öppna dagverksamheter för äldre och finns ofta i anslutning till äldreboenden. På träffpunkterna erbjuds olika aktiviteter som planeras i samråd med verksamhetens besökare. Under 2018 har verksamheten upplevt att färre besökare kommit och utifrån det har det påbörjats ett arbete med att förändra organisation och arbetsmetoder. Bland annat har verksamheten ansökt om och fått beviljat utvecklingsmedel från Folkhälsorådet.

Omsorgsnämnden bjuder den som är 75 år och äldre på lunch om hen har köpt nya halkskydd. Detta är ett sätt att uppmuntra målgruppen att använda halkskydd och att minska fallolyckorna. 2018 har fem personer bjudits på halkskyddslunch.

Utöver det öppna, uppsökande arbetet finns också möjlighet för den enskilde att få biståndsbedömda insatser för att minska risken för fall. Trygghetslarm är en insats som särskilt används om den enskilde har förhöjd fallrisk, men också hemtjänst i stort är möjligt att få vid fallrisk.

Trygghetslarm

År	2018	2017	2016
Antal personer med trygghetslarm	348	328	320

Källa: Omsorgsförvaltningen i Tanums kommun

Inom den kommunala hälso- och sjukvården följs antalet tillbud med fall upp i verksamheterna. En del av det systematiska kvalitetsarbetet är att utifrån registrerade falltillbud ta fram förbättringsåtgärder i verksamheterna. 2018 har verksamheterna registrerat in 690 falltillbud.

Antal tillbud med fall inom den kommunala hälso- och sjukvården i Tanums kommun:

- 2018: 690 tillbud
- 2017: 640 tillbud
- 2016: 757 tillbud

De flesta falltillbud (628) har rapporterats inom äldreomsorgsverksamheterna och av dem är de allra flesta knutna till specifika individer med stor fallrisk. Riskbedömningar på individnivå har gjorts och exempel på åtgärder som vidtagits är inköp av så kallade rörelsevakter, borttagande av mattor och ommöblering.

Föreningsanslutningar i pensionärsföreningar

För att få en uppfattning om huruvida äldre känner sig delaktiga i samhällslivet kan mätning av föreningsanslutningar i pensionärsföreningar vara ett sätt. Pensionärsföreningarna är ofta aktiva och driver frågor som berör äldre. Av kommunens invånare är omkring 27 procent över 65 år. Antalet föreningsanslutningar och antalet anslutningar per pensionär har varit relativt konstant under de senaste åren. Pensionärsföreningarna är aktiva med många olika verksamheter och Folkhälsorådet samverkar med några främst när det gäller motion, kultur, trygghetsarbete och att nå äldre utan social gemenskap.

Antal föreningsanslutningar i pensionärsföreningar

År	2017	2016	2015	2014
Antal föreningsanslutningar	1390	1404	1384	1425
Varav skrivna i kommunen	1303	1221	1288	1364
Totalt antal pensionärer i kommunen	3540	3486	3418	3327
Procent av kommunens invånare	27,7	27,6	27,4	26,9
Antal anslutningar per pensionär	0,39	0,35	0,38	0,4

Källa: Barn- och utbildningsförvaltningen i Tanums kommun

6. Goda levnadsvanor

Tandhälsa

Tandhälsan är en viktig del av individens livskvalitet och välbefinnande. De flesta barn och ungdomar till och med 24 år är patienter vid Folktandvården Tanumshede och Hamburgsund. De kallas med ett intervall på 18 månader för kontroll. Barn i riskgrupper kallas med individuella och tätare intervall. Statistik som registreras är följande: karies, risk för tandlossning, erosioner, risk för besvär av frambrytande tänder samt övriga risker baserat på medicinska faktorer vid varje undersökning.

Kariesfrihet avser de barn och unga som varken har karies eller fyllda ytor på sina tänder. Eftersom statistiken bygger på relativt små årsklasser, så blir variationerna tydliga mellan åren. Andelen kariesfria 6-åringar i Tanum ligger på liknande nivå för 2018 (78 procent) jämfört med föregående år. År 2018 var 68 procent av 6-åringarna kariesfria i Västra Götalandsregionen, vilket är en tydlig minskning i jämförelse med 2017. För gruppen 19-åringar i Tanum kan tydliga svängningar ses i statistiken. Året 2018 var andelen kariesfria 19-åringar 70 procent i Tanum respektive 68 procent i regionen. Generellt ses en trend att kariesstatistiken blir sämre i riket. Ingen entydig orsak till detta, dock ses en ökning av individer med mer än fyra hål. Vidare är tandhälsan klart sämre hos individer med sämre socioekonomiska förutsättningar. Till exempel har flyktingströmmarna kunnat påverka i viss utsträckning, vilket märkts mer på kommunnivå än på region nivå.

Andel med kariesfrihet				
År	2018	2017	2016	2015
Tanum 6-åringar	78	80	79	79
VGR 6-åringar	68	79	81	80
Tanum 19-åringar	70	80	72	68
VGR 19-åringar	68	..	69	69

Källa: Folktandvården, Västra Götalandsregionen

I Västra Götalandsregionen arbetar man sedan flera år tillbaka med FRAMM, ett preventionsprogram med utbildning och regelbunden fluorlackning i skolorna i åk 6-9 och råd till elever hur det ska sköta sina tänder (i vissa områden oftare pga. ökad risk för ohälsa, t ex i Göteborgs östra stadsdelar). Det har visat sig ha en god effekt på tandhälsan hos högstadiungdomar.

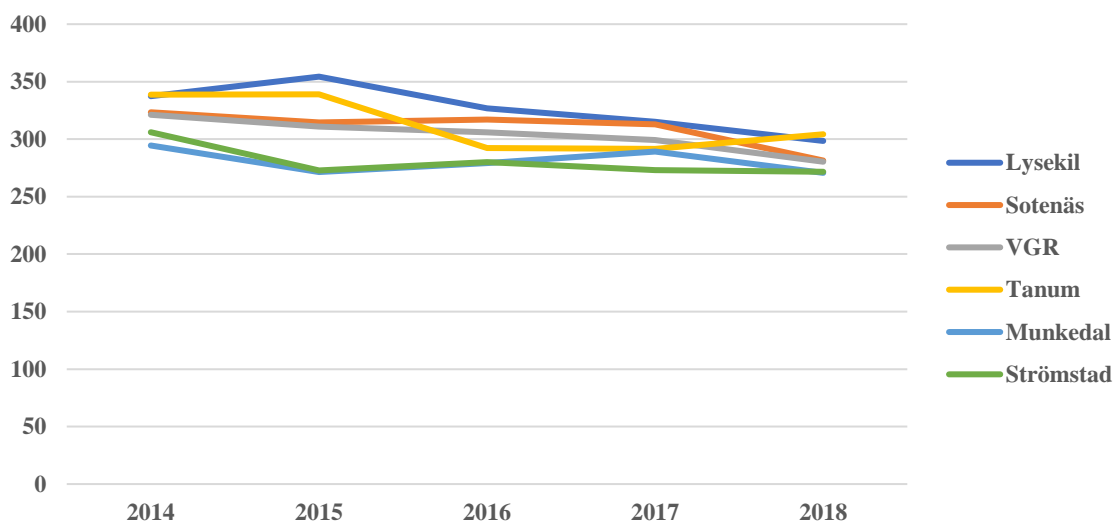
Medicinförskrivning

För att få en bild av hälsotillståndet i befolkningen är förskrivning av mediciner ett sätt. Här redovisas förskrivning av recept av antibiotika, antidepressiva och sömnmedel.

Antibiotika

Samverkan mot antibiotikaresistens (Strama) har som mål att få ner receptförskrivningen av antibiotika till 250 per 1 000 invånare och år. Stramanätverket är en sammanslutning av alla lokala stramagrupper som äger och driver Strama.se. Syftet är att bidra till en ökad samordning och därmed stödja arbetet för rationell antibiotikabehandling och mot ökad antibiotikaresistens. Folkhälsomyndighetens samverkansgrupp är ett rådgivande organ till de lokala grupperna.

Antal antibiotikarecept per 1000 invånare, STRAMA:s mål 250

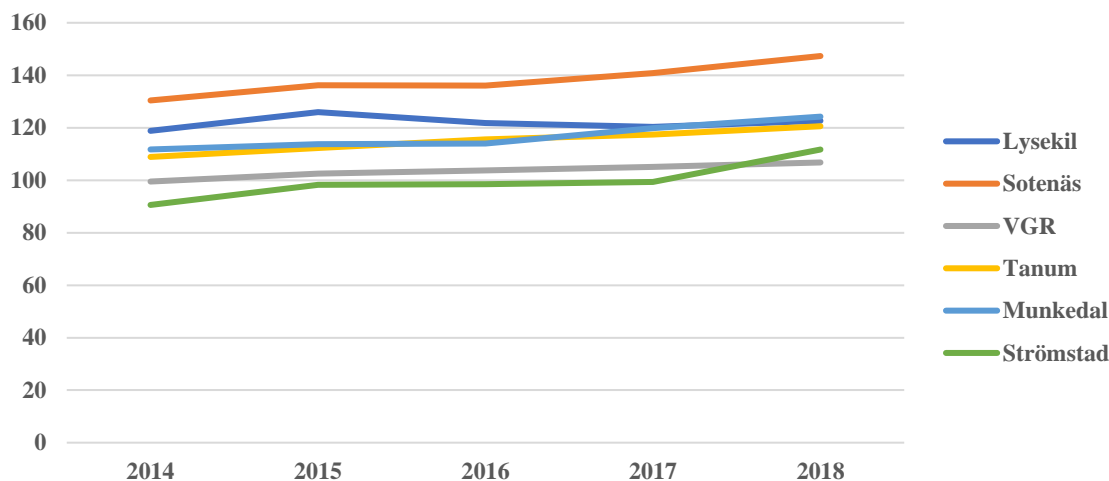

Källa: Regional vårdanalys, Västra Götalandsregionen

När man summerar 2018 ser man att antibiotikaförskrivningen på recept sakta fortsätter att sjunka i Sverige. För Tanums del kan emellertid en viss ökning ses (304 recept/1000 invånare) jämfört med 2017 då det förskrevs 291 recept/1000 invånare. Det är fortsatt viktigt att öka följsamheten till behandlingsrekommendationerna i kampen mot antibiotikaresistens. Intervallet mellan högst och lägst är 270-304 recept/1000 invånare. Ingen av kommunerna i norra Bohuslän har nått Strama:s mål om 250 recept/1000 invånare.

Antidepressiva

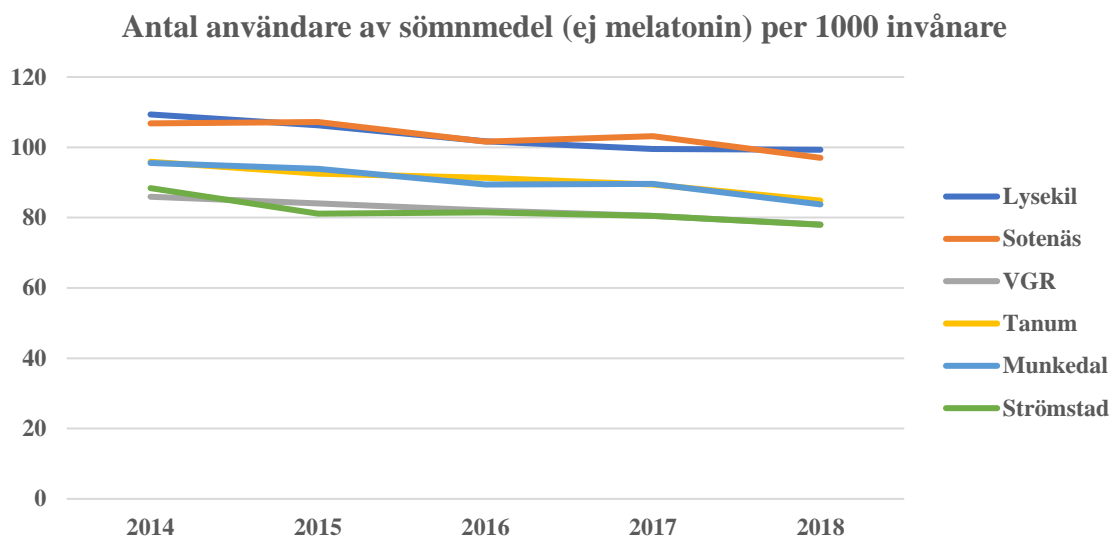
Antal användare av antidepressiva per 1000 invånare

Källa: Regional vårdanalys, Västra Götalandsregionen

I samtliga kommuner i norra Bohuslän ses en viss ökning av antalet användare av antidepressiva medel per 1000 invånare jämfört med året 2017. Ökningen är vidare högre för alla kommunerna jämfört med Västra Götalandsregionen som har legat förhållandevis stabilt över åren. Trenden visar vidare att antalet användare av antidepressiva medel stegrar sett till 2014 jämfört med 2018, vilket är oroande.

Sömnmedel

Källa: Regional vårdanalys, Västra Götalandsregionen

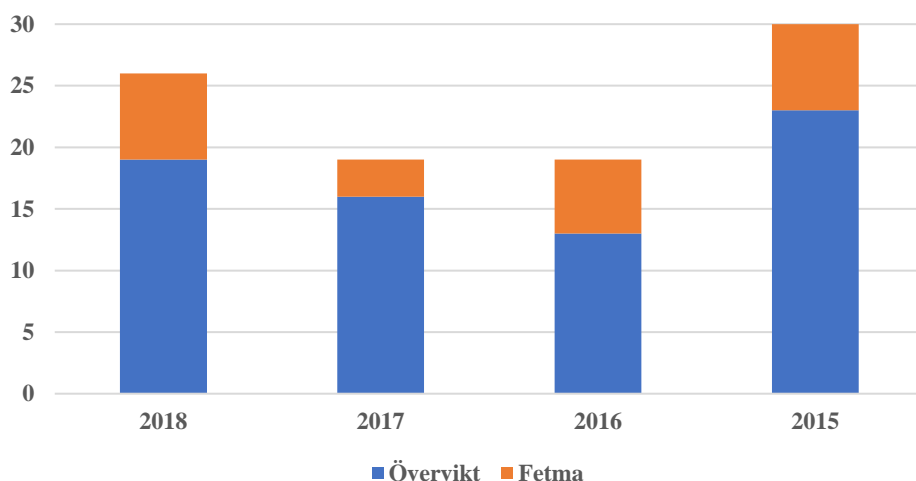
Användningen av sömnmedel minskar i regionen när melatonin är exkluderat. Melatonin används som sömnmedel främst till äldre men även inom Barn- och ungdomspsykiatrien varför det ger en skev bild av sömnmedelsanvändningen om det inkluderas. Antalet användare av sömnmedel per 1000 invånare för 2018 har minskat något jämfört med föregående år. Strömstad ligger på ungefär samma nivå som Västra Götalandsregionen. Tanum tillsammans med Munkedal ligger i mitten av kommunerna. Antalet användare är högst för Lysekil samt Sotenäs.

Övervikt hos barn och ungdomar

BMI (Body Mass Index) är en metod som ofta används för att räkna fram kroppsvikt i förhållande till längd. På så sätt kan man avgöra om en person lider av övervikt eller undervikt. Övervikt för barn som är 10 år räknas BMI över 19,86 för flickor och 19,84 för pojkar. Fetma räknas med BMI över 24,11 för flickor och 24,00 för pojkar. Det kan förekomma individuella variationer, till exempel utifrån barnets tidiga eller sena fysiska utveckling, men måttet anses vara relativt tillförlitligt.

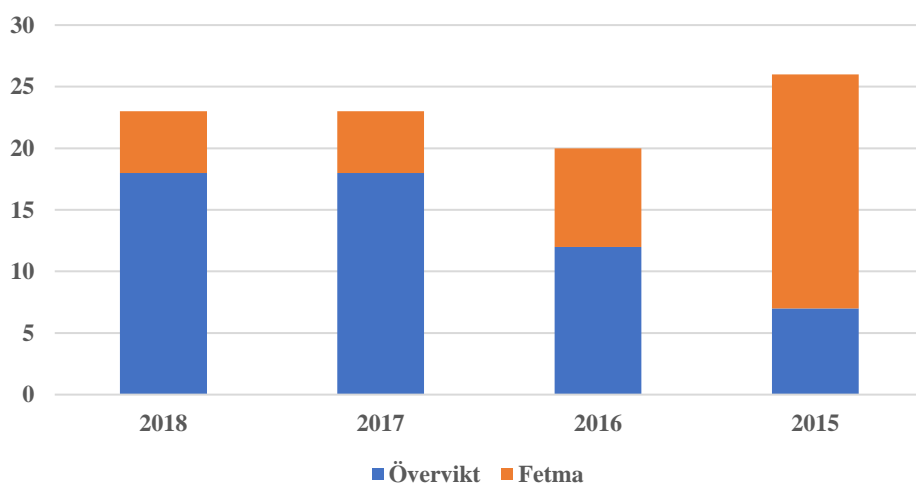
Övervikt och fetma är ett ökande problem i Sverige. Det har visat sig att förekomst av övervikt och fetma är högre i glesbygd och landsbygd, än i tätort. I folkhälsomyndighetens undersökning från 2015 (Hälsa på lika villkor). Undersökningen visade att 54 procent av befolkningen i Tanums kommun var överviktiga eller led av fetma, 48 procent av kvinnorna och 60 procent av männen. I Valfärdsbokslutet har övervikt och fetma för årskurs 4 redovisats sedan 2004. Den sammanlagda andelen 10-åringar med övervikt och fetma har varierat under åren, men har i allmänhet legat mellan 20–30 procent. För årskurs 8 har andelen med övervikt och fetma också varierat genom åren, och sedan 2014 har siffrorna legat mellan 20–29 procent.

Andel med övervikt och fetma hos elever i åk 4 (%)

Källa: Skolhälsovården, Barn- och utbildningsförvaltningen i Tanums kommun

Andel med övervikt och fetma hos elever i åk 8 (%)

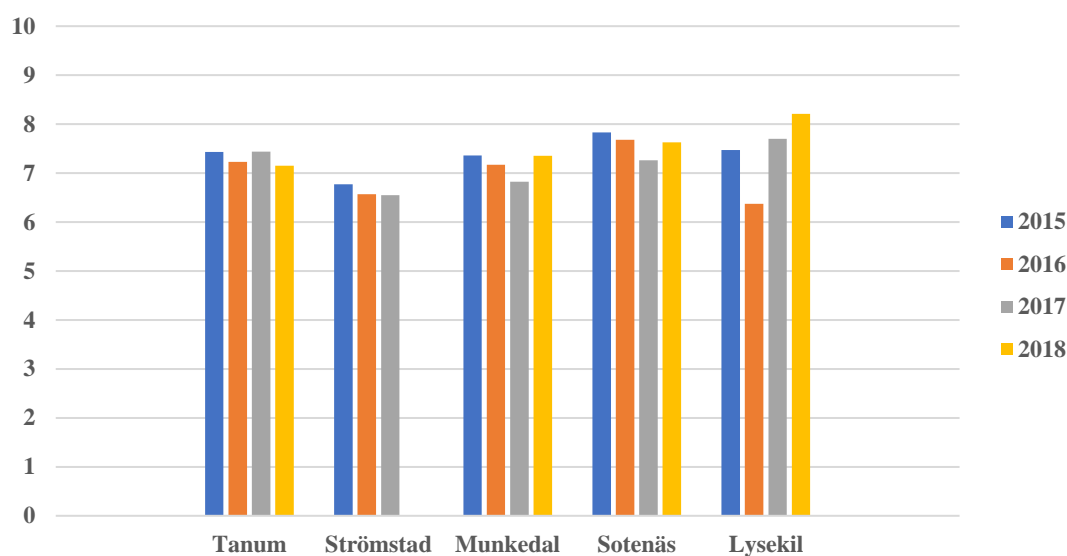

Källa: Skolhälsovården, Barn- och utbildningsförvaltningen i Tanums kommun

Elever i årskurs 9 som oftast äter lunch i skolan varje dag

Analysgruppen i Benchmarkingprojektet för kommunerna i norra Bohuslän samt Orust, Dals Ed och Färgelanda (V8) gör varje år en enkätundersökning i årskurs 9. En av frågorna skattar i vilken mån eleverna äter lunch och är formulerad som ett påstående: *Jag äter oftast lunch i skolan varje dag*. En etta tolkas som att man aldrig äter och tio som att man äter lunch varje dag.

Andel elever i åk 9 som oftast äter lunch i skolan varje dag (%)

Källa: Benchmarking V8

Medelvärdet för kommunerna var för år 2018, 7,37. Tanum ligger något under medelvärdet med 7,15 och Lysekil ligger högst med 8,21. I Strömstad gjordes inte enkätundersökningen i årskurs 9 under 2018.

I LUPP-enkäten som gjordes i högstadiet hösten 2017 finns frågeställningar om kostvanor och skolmaten. Av svaren framgår att 27,8 procent av eleverna hoppar över frukosten flera gånger i veckan eller i stort sett varje dag. 20,5 procent hoppar över lunchen flera gånger i veckan eller i stort sett varje dag. 53 procent av eleverna i årskurs 7-9 tycker att skolmaten är mindre bra eller dålig och färre än 20 procent tycker att de har inflytande över det som serveras i skolmatsalen.

Ekologiska livsmedel

Andelen ekologiska livsmedel har 2018 varit 45 procent. Resultatet för 2018 är en förbättring jämfört med 2017 då andelen ekologiska livsmedel var 34,9 procent.

Andel ekologiska livsmedel

År	2018	2017	2016
Andel ekologiska livsmedel totalt sett	45	34,9	39,6

Källa: Omsorgsförvaltningen i Tanums kommun